

STICHTING WEDERZIJD

JAARVERSLAG 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Bestuurssamenstelling	2
Interne organisatie	2
Activiteiten	3
Externe contacten	4
Publiciteit	5
Website	5
Financieel jaaroverzicht	5
Balans per 31 december 2019	6
Activiteitenplan 2020	7

VOORWOORD

Stichting Wederzijds wil mensen stimuleren om op allerlei manieren meer bewust om te gaan met het maken van keuzes rondom het sterven. Zij vindt daarbij haar inspiratie bij de antroposofie en De Christengemeenschap. De middelen die stichting Wederzijds voor dit doel gebruikt zijn o.a.: uitdiepen van actuele, maatschappelijk levende, thema's rondom leven en sterven, informatie verstrekken op haar website, en organiseren van conferenties en workshops. Daarbij staan de volgende thema's centraal:

- De dood en ik – hoe bereid ik mij voor?
- Keuzes rondom het sterven – voorlichting rond natuurlijk sterven, versterven en euthanasie
- Begeleiding van de stervende met muziek, schilderen en euritmie
- Sacramentele begeleiding rond het sterven
- Verzorging van de stervende en de gestorvene
- Opbaren en waken
- Rouwen en gedenken
- Op weg van dood naar nieuwe geboorte

Wederzijds werkt mee aan publicaties (brochures, boeken). Daarnaast geeft zij een halfjaarlijkse Nieuwsbrief uit voor belangstellenden en donateurs.

In dit jaarverslag doet de Stichting verslag van haar activiteiten en van de gebeurtenissen die in 2020 hebben plaatsgevonden. Er wordt verantwoording afgelegd over haar financiën.

Het resultaat van de activiteiten in 2020 geeft vertrouwen om de verdere ontwikkelingen van de activiteiten van Stichting Wederzijds voort te zetten en uit te bouwen. Dat onze belangstellenden dat ook zo ervaren, blijkt uit de doorgaande groei van het aantal donateurs. Wederzijds heeft de ANBI-status.

De samenwerking binnen het bestuur verliep constructief en plezierig; zo ook de samenwerking met leden van de klankgroep.

BESTUURSSAMENSTELING 2020

Het bestuur bestond uit:

Joukje Pothoven – voorzitter

Ingrid Deij – secretaris

Thom Kloes – penningmeester

Douwe van Houten – lid

Wim Cornelisse – lid

Flora IngenHousz – lid

Adriaan Pijl – lid

INTERNE ORGANISATIE

In het bestuur zijn de portefeuilles bij de verschillende bestuursleden ondergebracht. Bepaalde taken zijn door één of twee bestuursleden opgepakt. Er werd gewerkt met een bestuurlijke jaarcyclus en een activiteitenplan.

Aandachtsgebieden binnen het bestuur in het verslagjaar:

Publicaties rondom euthanasie – Organisatie workshops – PR en website – Redactie Nieuwsbrief – Verdieping – Werken met de Onderzoeksgroep.

Door het vertrek van Flora IngenHousz uit het bestuur en door de ziekte van Adriaan Pijl zag het bestuur zich genodigd om nieuwe bestuursleden te zoeken. Zolang er nog geen nieuwe penningmeester is zal Thom Kloes het uitvoerend penningmeesterschap doordragen. Hij bezoekt echter de vergaderingen niet meer. Inmiddels zijn twee aspirant-bestuursleden gevonden. Naar een nieuwe penningmeester wordt nog gezocht.

Met de Klankgroep kwam het bestuur in 2020 vanwege de corona-maatregelen niet bijeen. Wel werden leden van de klankgroep benaderd om mee te denken over actuele inhoud voor de website.

ACTIVITEITEN

In het verslagjaar waren er minder activiteiten dan vooraf te overzien was, door de maatregelen om besmetting door corona te voorkomen. Enkele activiteiten lukten wel.

- Het organiseren van een workshop om thema's uit het boek "Het maakt uit hoe je sterft" verder uit te diepen. Een workshop met Jaap van de Weg over 'Ontwikkelen van inzichten en ervaringen rond het voortbestaan na de dood' kon in december wel doorgang vinden. Enkele workshops die in 2020 gepland waren zullen in 2021 worden gehouden als de situatie rond corona in Nederland verbeterd is.
- Het bestuur van Wederzijds heeft enkele ervaren vertalers gevraagd om het boek van Iris Paxino 'Brücken zwischen Leben und Tod' te vertalen. Een belangrijk boek over de weg die de ziel van mens gaat na het overlijden en hoe wij overledenen kunnen bijstaan op die weg. De vertaling is eind 2020 verschenen bij uitgeverij Christoffor onder de titel 'Bruggen tussen leven en dood'.
- Wederzijds heeft in 2021 een nieuw orgaan opgericht: de Onderzoeksgroep. Aan deze groep werken een aantal artsen, een apotheker, een geestelijke en een organisatiedeskundige mee. Het doel is om bepaalde vragen op vak-niveau uit te diepen. Zo loopt er een onderzoek naar 'STED' – stoppen met eten en drinken als alternatief voor euthanasie. Ook werd er onderzoek gedaan naar de spirituele uitwerking van middelen ('medicijnen') die worden ingezet bij euthanasie. Er loopt een onderzoek naar Olibanum, een antroposofisch middel voor de stervensfase.
- De verschillende gesprekscafés, in Zutphen, Emmen, Driebergen en Zeist konden enkele keren toch doorgaan.
- Binnen het bestuur is aandacht voor allerlei aspecten en gevolgen van 'medicalisering van het levenseinde', zoals pijnbestrijding (keuze medicatie en de effecten daarvan), doorbehandelen of niet (bijv. invloed van chemotherapie op het sterfproces), de eigen keuze (durven loslaten, goed geïnformeerd kunnen kiezen), zingeving (het unieke van het eigen leven zien, omgaan met doodsangst), het motief van de vrijheid, de medische imperatief van de arts. Dit om in een later stadium rondom deze onderwerpen naar buiten te treden.
- Op de website is een tekst geplaatst ("Stervensbeschouwelijke vragen") waarin vragen en aandachtspunten gevonden kunnen worden bij de gedachtenvorming over de eigen laatste levensfase.
- In 2020 is de missie en visie van Wederzijds opnieuw verwoord en op de website geplaatst.
- Belangrijk bleek in dit ingewikkelde jaar dat de website up to date gehouden wordt. Steeds meer mensen weten de website te vinden.

EXTERNE CONTACTEN

- Wederzijds onderhoudt contact met het bestuur van de AViN, met de Medische sectie van de AViN en met De Christengemeenschap. Contacten verlopen momenteel vooral op persoonlijk niveau en rondom bepaalde projecten. Het streven is om dit meer structureel op bestuursniveau te laten verlopen. Dit blijft een aandachtspunt voor het bestuur van Wederzijds voor de komende jaren. Een van de bestuursleden van Wederzijds verzorgde een toespraak bij de Herdenking van overleden leden van de Antroposofische Vereniging.
- De Nieuwsbrief van Wederzijds is o.m. aan de secretariaten van zowel de Christengemeenschap als de Antroposofische Vereniging in Nederland gestuurd. Van daaruit wordt hij weer verder verspreid aan contactpersonen in de regio's en de gemeenten.
- Voor workshops en nieuwe publicaties op de website naar aanleiding van 'Het maakt uit hoe je sterft' is op persoonlijk niveau intensief samengewerkt met antroposofische artsen en met geestelijken van de Christengemeenschap.
- Wederzijds werkt al jaren samen met stichting Agora in Bunnik, onafhankelijk landelijk kenniscentrum en ondersteuningspunt voor palliatieve zorg. Wederzijds is stakeholder bij het initiatief 'Van betekenis tot het einde'. Het doel hiervan is een cultuuromslag te bewerkstelligen in de manier waarop er vanuit de samenleving en de politiek naar de oudere mens en het ouder worden wordt gekeken. In het manifest wordt gepleit voor een andere kijk op de laatste levensfase, waarbij meer wordt uitgegaan van waarden als vertrouwen, betrokkenheid en wederkerigheid. Belangrijk hulpmiddel daarbij is de nieuwe website van 'Van betekenis tot het einde': www.ikwilmtejepraten.nu Dit initiatief is ook betrokken bij een van de gesprekscafés; het logo van 'Van Betekenis' staat op de flyer.
- Er bestaat samenwerking met het Landelijk Expertisecentrum Sterven, opgericht in 2016. Zo is over en weer een bespreking van een publicatie op de beide websites geplaatst. Er vond op bestuursniveau overleg plaats over hoe mee te doen met het maatschappelijk debat over het wetsontwerp rondom 'Voltooid leven'. Het samenwerken met deze stichting verder uitbreiden is een voornemen van het bestuur voor 2021.
- In Zwitserland heeft de 'Arbeitsgemeinschaft Sterbekultur' in 2012 het 'Projekt Sterbekultur' opgezet. Op verschillende plaatsen in Nederland zijn hieruit voorlees-groepen voor gestorvenen ontstaan.
Van de verdere ontwikkelingen bij de Arbeitsgemeinschaft Sterbekultur houdt de voorzitter, Franz Ackermann, de stichting op de hoogte. Omgekeerd blijft ook contact vanuit Wederzijds belangrijk, bijvoorbeeld via de Nieuwsbrief. Doel: elkaar over en weer inspireren en op de hoogte houden van initiatieven.
Uitwisseling rondom de Gesprekscafé's over leven en sterven in Zürich, maar nu ook in Driebergen, Emmen, Zeist en Zutphen, gaf een bredere kijk op het opzetten van deze initiatieven.
- Stichting Wederzijds staat vermeld in de Uitvaart-Adressengids.
- Met stichting De Heraut bestaat contact, activiteiten van Hans Stolp die samenhangen met de thema's van Wederzijds komen in de agenda op onze website te staan.
- Er bestaat contact met het 'Bezinningshuis' in Hollandsche Rading, een plek waar mensen zich op hun levenseinde kunnen bezinnen en waar cursussen e.d. kunnen worden georganiseerd. In 2020 is onderzoek van ZonMW gestart onder auspiciën van Het Bezinningshuis gestart: 'In gesprek met de burger'. Het is erop gericht te onderzoeken hoe bewustwording van en kennis over palliatieve zorg vergroot kan worden via informatiebijeenkomsten, in het kader van het vergroten van 'de eigen regie' van patiënten en hun familieleden. Bij dit onderzoek is ook een bestuurslid van Wederzijds betrokken.

PUBLICITEIT

In voor- en najaar is aan ± 900 belangstellenden de Nieuwsbrief verstuurd (grotendeels digitaal, enkele donateurs en enkele antroposofische instellingen krijgen de Nieuwsbrief per post). In het verslagjaar is de Nieuwsbrief ook digitaal verzonden aan een aantal antroposofische instellingen in de gezondheidszorg.

WEBSITE

- De website van Wederzijds trekt ook in coronatijden steeds meer bezoekers.
- Bestuursleden en anderen zorgen voor het vermelden van relevante bijeenkomsten, zoals aankondigingen van lezingen, workshops, gedenkstonden voor gestorvenen, gemeente-avonden e.d. in heel Nederland – dit natuurlijk door de corona-maatregelen beperkter dan eerder.
- Er worden links geplaatst naar actuele publicaties in kranten en tijdschriften, naar Youtube-filmpjes e.d.
- Voor het gedeelte van de website rondom onze kern-inhouden is een ander thema gekozen, 'Actueel', waar vragen en maatschappelijke ontwikkelingen worden vermeld.
- Bij alles rondom de website wordt de wetgeving rond de privacy (AVG), die eind mei 2018 in werking trad, meegenomen.
- Het steeds actueel houden van de website is een belangrijk aandachtspunt. Verantwoording t.b.v. de ANBI-status is sinds 2013 in orde.

FINANCIËEL OVERZICHT BOEKJAAR 2020 + BALANS

	<i>werkelijk 2020</i>	<i>begroot 2020</i>
Vaste inkomsten		
donateurs	1010	800
fondsen	0	0
	<hr/>	<hr/>
totaal	1010	800
Vaste uitgaven		
kantoorkosten (bank, bankpas, kopieerkosten)	218	200
boekhoudbureau	0	0
bestuurs- en vergaderkosten (huur en cadeaus)	120	50
reiskosten bestuur	160	450
reiskosten overig	0	50
website, PR (webmaster, nieuwsbrieven en verzending)	200	350
werkgroep, klankgroep, regionaal werk	60	100
overige vaste kosten, onvoorzien	0	200
	<hr/>	<hr/>
totaal	758	1.400
Resultaat: vaste inkomsten minus vaste uitgaven	252	-600

is. Het aantal donateurs is iets gestegen (van 12 in 2019 naar 14 nu), maar blijft een aandachtspunt.

- De opgebouwde reserve blijft een solide basis voor de voorgenomen activiteiten in 2021.

ACTIVITEITENPLAN 2021

- Organiseren van workshops over thema's uit het boek "Het maakt uit hoe je sterft".
- Bespreekbaar maken van het eigen leven en sterven. Daartoe inhoudelijke ondersteuning en uitwisseling van expertise bieden bij het opzetten van meer 'gesprekscafé's over leven en sterven' in de regio's, in de vorm van intervisie. Doel: vormen van een netwerk van gesprekscafés op veel meer plaatsen in het land.
- Meedenken met en reageren op het maatschappelijke debat over de problematiek van mensen die denken klaar te zijn met hun leven (zog. 'voltooid leven').
- Verdere promotie van het boek 'Bruggen tussen leven en dood' van Iris Paxino.
- Ontwikkelen van een 'Sociaal Uitvaart-Codicil', waarin mensen zelfstandig en los van een uitvaartonderneming hun ideeën en wensen rond hun uitvaart kunnen vastleggen.
- Rond het thema 'medicalisering van het levenseinde' informatie verzamelen en beleid ontwikkelen, samen met de Onderzoeksgroep van Wederzijds. Doel: patiënten bijstaan in het bewustzijn ontwikkelen voor het maken van eigen keuze(s) rond medicatie-gebruik en behandelingen. Daarnaast ook: aan verzorgenden manieren van waarnemen aanreiken om rond het levenseinde minder medicamenteus, meer vanuit medemenselijkheid en presentie te kunnen ondersteunen. Daarbij het inzetten van specifieke complementaire zorg onder de aandacht brengen.
- Ontwikkelen van een adviesfunctie bij het begeleiden van zorgmedewerkers, wanneer bewoners van een instelling komen te overlijden.
- Voortgang PR-beleid: streven naar meer bekendheid van stichting Wederzijds in de samenleving en bij verwante organisaties. Middelen hiertoe:
 - publiciteit rond evenementen als de voorgenomen workshops
 - uitgave Nieuwsbrief in voor – en najaar
 - voortdurend actualiseren van de website
- Samenwerking intensiveren met organisaties als Antroposana, Agora, de AViN en de Medische Sectie, de Christengemeenschap, het Landelijk Expertisecentrum Sterven, de Heraut, het Bezinningshuis, het NPV, Reliëf, plaatselijke hospices.